

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIX. Indignatio Cæsaris ob repulsam, eiusque iratius cum Verallo
Nuntio collquium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1547.

g Vide Spondanum anno 1547. h Mandata scripta in volumine Vaticanæ Tabularij.

i Profectus est 6. Aprilis: ex epistola eo die scripta ab amico Ceruini.

Hentici Octavi mortem quæreretur. Tres itaque ob eam causam designati: ad Carolum Franciscus Cardinalis Sfondratus, illi subditus atque intimus: ad Regem Galliarum Hieronymus Cardinalis Capiteferreus, eidem pariter Regi gratiosus, apud quem Nuntium gesserat: & in Angliam tertius, nominandus à Pontifice (qui in animo suo Polum statuerat) pro eo ac illi regno opportunum animaduerneret. Incidère postea Francisci Regis obitus, & Concilij translatio; cuius nec infcius obiit Rex, nec 21. Martij, sicut narrat Suauis; sed incertus animi illam probaret necne, & 31. illius mensis occubuit. Quare perstitit quidem de Legatis mittendis sententia, sed alia ipsis præscripta sunt. Iussus est primo loco Capiteferreus Pontificis tristitiam Regi ex patris obitu significare, assumptam Regni Coronam gratulari, & ad pacem cum Cæsare in eundem eum cohortari; sed acrius conuicti, ut illius animum nondum occupatum sibi conciliaret. Iniunctum rursus Sfondrato, ut adiret Germaniam, nomine quidem eandem pacem cum Rege nouo Galliarum promoturus, sed reipsa potius concordiam cum Pontifice in rebus Concilij curaturus. Ne tamen Legati dignitas minus honestæ repulsæ obiceretur, dum Cæsaris ira feruebat, iussus est lento gradu procedere. Interim verò peculiaris epistola super eare ad Nuntium missa, adiectis mandatis, ut eam Carolo legeret, & ab eius responsis eliceret, an esset admissurus Legatum: cum in comperto sit, quòd cumque medicamentum, quamuis per se conducibile, ubi reiciatur à stomacho, non ægro mederi, sed morbum exasperare.

CAPVT XIX.

Indignatio Cæsaris ob repulsam, eiusque iratus cum Verallio Nuntio colloquium.

* Extant omnia in epistola Veralli ad Farnesium, 14. Aprilis 1547. quæ est in volumine Archiuji Vaticanæ.

VLmæ degebat Nuntius apud Cæsarem, cum hæc mandata Pontificis ipsi delata: quare illum confestim adiit, coramque priorem epistolam recitauit. Gliscebatur in dies grauior indignatio Caroli ob Concilij translationem, quod à nonnullis etiam Madruccio imputabatur, qui post Patrum discessum, seu vocatus seu sponte sua, dispositis mutatisque equis cursoribus ad Cæsaream Aulam conuolarat; atque, prout hominum iudicia in peius feruntur, & vnusquisque creditur ad ea summa aspirare quæ assequi possit, non defuit qui suspicaretur, permolestam illi accidisse Synodi migrationem, quòd futurum speraret, ut si Sedes vacasset,

set, electio Pontificis in vrbe sua, adeoque suo in capite haberetur.

1547.

Vt cumque id fuerit (nam sapiens illa Philosophi obseruatio, Falsa esse interdum probabiliora veris, parum in iudiciis popularibus adhibetur) vbi non subsequuntur mala, nec eorum pericula præcessisse putantur; sed timor aut ex simulatione aut ex socordia natus creditur: quemadmodum è conuerso, vbi mala sequuntur, fiducia aut ex cæcitate aut ex temeritate profecta. Cùm itaque innotesceret Cæsari, quàm cupidè Pontifex ac Legati translationem appetiissent, cumque eam postea peractam cerneret, obtento ab illis periculo quod paulatim defluxit, & innocentem exitum tandem habuit; mirum non est, quòd primò quidem suspicaretur, deinceps verò crederet quasi periculum pictum; eoque magis, quòd rem ille procul aspiceret, vnde verum à simulato ægrè discernitur.

2 Duo Caroli animum altè feriebant: alterum, quòd intelligeret, Germanos specioso prætextu eam Synodum reiecturos, vt quæ alibi quàm in loco per ipsorum Comitium constituto celebraretur; ac proinde à concepta spe decidebat redigendæ Germaniæ ad Religionis concordiam, adeoque ad pacis Imperiiq̃ue vnitatem. Quamquam postea satis constitit, hanc spem habuisse plus frondium quàm radicum; cùm in comperto fuerit, nec Protestantes, tamen si subactos, voluisse vniquam præteritis Tridentinis Decretis obtemperare, neque posteaquam Synodus Tridentum repetiit, animum induxisse ad eam suscipiendam & adeundam. Alterum erat, obiecta quædam species sui contemptus. Etenim cùm antea tot annos Concilij celebratio prorogata fuisset, vt de loco qui Cæsari probaretur conueniret, nunc repente asportatum inde fuerat, & in sede, cui numquam ille consenserat, collocatum, idque ne ipso quidem conscio, & in suo penè conspectu. Enimuerò Principes vti reuera priuatos non nisi veneratione præcellunt, ita eius detrimenta, quasi principatus rapinas, ægrè ferunt.

3 Ad primum itaque litterarum tenorem, quas Nuntius recitare cœperat, Carolus illius linguæ peritus quàm Principes vtuntur, intellexit, tandem ad vrbanam repulsam negotium deuenturum, quàm simul à se iniqua peti reuerenter ostenderetur. Hinc irâ correptus, vix audito proœmio interpellauit: Se non arbitrari translationem ignaro Pontifice transactam; numquam hunc voluisse vt Tridenti Synodus absolueretur, seque non verbis credere, sed solùm factis, quæ voce numquam fallente loquuntur. Tum verò quia existimabat Ceruinum, qui vulgò Cardinalis sanctæ Crucis appellabatur, illius machinæ architectum, in voces quòd ieiuniores, eò fer-

1547.

uentiores minacioreſque prorupit; nimirum, Cardinalis S. Crucis rem confecit. Cumque ſubiiceret Verallus, neceſſarium id fuiſſe, ne Synodus diſſolueretur, fatiulque eſſe eam Bononiæ, quàm nuquam haberi; deſenſionem reiecit, dicens, Se probè noſſe, falſam rei cauſam adduci. Sed vrgente ipſum Nuntio, quâ teſtibus quâ multò magis exemplo Patrum Tridento diſſluentium, nec habuit Cæſar quod opponeret, nec voluit aſſentiri, & ſiluit, non acquieuit.

Dein, cùm recitaretur ex litteris, par non eſſe Pontifici, vt quæ Synodus ſtatuert, ipſe abrogaret, ſubdidit: Pontificem agere pro ſuo arbitratu, cùm ipſi libebat; iis verò, qui Tridentino Concilio obedientiam iam ſponſerant, iuſtam adeſſe cauſam, ne Bononiæ obtemperarent. Et per indignationis æſtum ad hæc verba progreſſus eſt: *Synodus non deerit, quæ cunctis ſatiſfaciat, & omnia corrigat: Pontifex ſenex eſt pernicax, & vult Eccleſiam perdere.* Hic Nuntius ſuas eſſe partes duxit rogare Cæſarem, vt animo reputaret, non poſſe pernicacem dici Pontificem, qui toties & in tot rebus grauiffimis Cæſari gratificatus fuerat, eundemque, quòd ſenex eſſet, futura proſpicere, ac nolle permittere vt ſe viuente Eccleſia peſſum iret. Nihil tamen acriùs commouit Cæſarem, quàm Veralli argumentatio, vrgentis, Episcopos Bononiæ profectos, eò ſua ſponte perrexiſſe; at qui Tridenti ſubſtiterant, nonniſi Cæſaris imperio ibi retineri, idcirco hos, non illos libertate carere. Tunc more ſummorum Principum, qui dum conuincuntur, videntur ſibi de faſtigiò dignitatis excidere, exclamare cœpit: *Abi Nuntie, nolo hac de re diſceptare: Atrebatenſem alloquere.* Ad id quod ſcribebatur de tuto Bononiæ domicilio, ob æqualem in Principes beneuolentiam Pontificis, oppoſuit commotior: Pontificem nonniſi verbis in medio ſiſtere; ſed eius conſilia à Deo ſubuerti, Galliæ Regis mortem indicans. Poſtremo litterarum capiti, vbi dicebatur, fuiſſe Romæ ſæpiùs celebrata Concilia, ipſumque Cæſarem inuitari à Pontifice ad ea quæ opus eſſent communi conſilio ſtatuenda, imperioſè reſpondit, iturum ſe Romam ad Concilium habendum, quando collibitum ſibi foret. Poſtremò Verallus, recitatis aliis de Legati miſſione litteris, animaduertit Cæſarem haud abnuere; quippe qui bellum minabatur, quòd ſibi per pacem ſatiſfieret, optimâ fanè ratione vincendi ſine ſumptu ac labore bellandi.